

Buletin informațional privind situația epidemiologică prin boli parazitare în R. Moldova în anul 2014

Parazitozele continuă să reprezinte o amenințare pentru sănătatea populației. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, mai mult de 1mlrd. de oameni din întreaga lume sunt infestați cu diferite specii de paraziți intestinali. În regiunea Europeană a OMS-lui 1,2 mln. de copii de vârstă preșcolară și 3 mln. de copii de vârstă școlară au nevoie de dehelmintizări profilactice periodice.

În Republica Moldova în anul 2014 în total au fost depistate 16670 persoane infestate cu diferite specii de helminți, inclusiv 15543 (93,2%) copii până la 17 ani, ce constituie 96,9% în comparație cu anul 2013. Ponderea probelor pozitive în lotul persoanelor examinate este în descreștere și constituie 2,1%, în comparație cu 2,3% în anul 2013. Pe entități morbide acest indicator se prezintă în felul următor (tab. 1).

Talelul 1. Ponderea probelor pozitive în lotul probelor examinate, aa. 2013-2014

Anul	Enterobioza		Ascaridoza		Tricocefaloza		Himenolepidoza	
	Total, %	Copii 0-17 ani,%	Total, %	Copii 0-17 ani,%	Total, %	Copii 0-17 ani,%	Total, %	Copii 0-17 ani,%
2013	4,6	7,6	0,8	1,5	0,02	0,03	0,01	0,02
2014	4,4	7,4	0,7	1,3	0,01	0,02	0,01	0,02

Astfel, în anul 2014 la cele mai frecvente helmintiaze rata de infestare este în scădere. Enterobioza la copii s-a înregistrat mai frecvent în raioanele Cantemir (20,4%), Florești (16,2%), Telenești (15,7%), Criuleni, Nisporeni (15,3%), Călărași (14,8%) și Șoldănești (13,8%). O situație foarte nefavorabilă în această invazie se atestă în raioanele Sîngerei și Leova, unde rata copiilor infestați cu *E. vermicularis* constituie 81,1 și respectiv 60,1%. De menționat faptul că anume în aceste 2 raioane au fost examinați la enterobioză cel mai mic număr de copii: 58 și respectiv 228. În ascaridoză acest indicator este mai înalt în raioanele Cantemir (3,3), Orhei (2,6), Nisporeni, Ungheni (2,4) și Cimișlia (2,2). În raioanele Dubăsari și Edineț ponderea copiilor diagnosticați cu ascaridoză constituie 6,6%, în r. Telenești - 4,9, (media pe republică fiind de 1,3), ce semnifică o hiperdiagnostică a acestei invazii. În echinococoză indicele de morbiditate depășește considerabil media pe republică în raioanele Taraclia (11,3), Vulcănești (7,7), Leova (7,4) și Rîșcani (5,7).

În anul 2014 morbiditatea sumară prin boli parazitare este într-o descreștere neesențială și constituie 473,6 la 100000 populație (anul 2013 - 488,2). Indicele de raport 2014/2013 constituie 97,0% (tab. 2). Raioanele în care morbiditatea prin helmintiaze depășește considerabil media pe republică sunt Cantemir (2195,3), Edineț (1159,2), Drochia (1138,0) și Ștefan-Vodă (1077,9). În structura helmintiazelor, tradițional, cea mai răspândită este enterobioza, căreia îi revin 80,0% din cazurile de helmintiaze, urmată de ascaridoză cu 18,9%. Tricocefalozei și himenolepidozei le revin respectiv câte 0,3%; echinococozei - 0,5%.

Tabelul 2. Indicii parazitologici generali

Nozologia	2013		2014			Indicele de raport 2014/2013 (%)
	Total	Inclusiv copii < 17 ani	Total	Inclusiv copii <17 ani	Morb-tea 100000 populație	
Ascaridoza	3772	3341	3151	2752	88,5	83,1
Tricocefaloza	74	64	52	41	1,5	70,3
Enterobioza	13182	12579	13342	12687	374,8	101,2
Himenolepidoza	38	36	44	41	1,2	115,8
Echinococoza	125	13	80	22	2,3	64,0
Lamblioza	173	119	177	101	4,9	102,3
Criptosporidioza	14	14	15	15	0,4	107,1
Toxoplasmoza	0	0	0	0	0	0
Total	17378	16166	16861	15659	473,6	97,0

Măsurile de sănătate publică realizate pe parcursul a.2014

1. În anul 2014 în laboratoarele diagnostice ale instituțiilor medico-sanitare din republică s-au efectuat 778767 investigații parazitologice, inclusiv 473642 investigații coproparazitologice (anul 2013 - 470482) și 305125 examene la enterobioză (anul 2012 - 276983). Din totalul examinărilor cota copiilor până la 17 ani a constituit 43,4% și respectiv 56,1%. Raioanele care au efectuat un volum considerabil de investigații sunt Drochia (33456), Soroca (28610), Ștefan-Vodă (27710), Cahul (25604), Orhei (23545), Strășeni (22562), Anenii-Noi (22360), Comrat (20060), mun. Chișinău (230635) și Bălți (48530). Luând în considerație contingentul de persoane care conform actelor normative anual necesită a fi examinat, un volum insuficient de investigații parazitologice s-au efectuat în r. Vulcănești (3792), Leova (4663), Șoldănești (5475), Ocnîța (5722), Sîngerei (6179) și Telenești (6330). Trezește îndoielei calitatea investigațiilor efectuate în laboratoarele clinico-diagnostice din r. Vulcănești. Astfel, conform formularului statistic anual 1-săn, în total pe raion s-au efectuat 3792 examene parazitologice, din care numai 5 (0,1%) pozitive.

Conform ord. MS nr.36 din 23.01.2006 „Cu privire la optimizarea supravegherii epidemiologice și sporirea eficienței măsurilor de prevenire și combatere a helmintiazelor în Republica Moldova”, laboratoarele clinico-diagnostice din IMSP sunt obligate să asigure, anual, examinarea la helmintiaze (prin metoda coproparazitologică și lavajelor ori amprentelor perianale) a copiilor cu vârsta între 1 și 18 ani. Laboratoarelor parazitologice ale CSP le revine doar rolul de control de laborator a calității efectuării măsurilor de asanare. Cea mai răspândită invazie pe teritoriul republicii este enterobioza, însă serviciul de asistență medicală primară a organizat nesatisfăcător examinarea copiilor la această invazie. Astfel, conform datelor din formularul statistic 18-săn, în anul 2014 în republică, numai instituțiile preșcolare și gimnaziile au frecventat 273496 de copii,

dar au fost examinați la enterobioză 169206 (61,9%) copii cu vârsta până la 17 ani, 59309 (35,1%) din care – au fost examinați în laboratoarele CSP teritoriale.

2. În anul 2014 au primit tratament antiparazitar 73392 de persoane, 62320 (84,9%) din care – copii până la 17 ani. Deși doar copiii cu vârsta de până la 5 ani beneficiază de tratamente gratuite a invaziilor cu helminți, în republică se menține un nivel bun de acoperire cu tratament antiparazitar, care în anul 2014 a constituit 97,1% (în anul 2013 - 96,2%), inclusiv 97,6% la copii sub 17 ani (în anul 2013 - 95,3%). Cel mai jos nivel de acoperire cu tratament antiparazitar se atestă în raioanele Vulcănești (75,0%), Dondușeni (80,9%) și Edineț (88,8%). Doar în 4 teritorii administrative acest indicator a constituit 100%. Pe parcursul anului 2014 în republică au primit tratament antiparazitar 24626 de contactați, inclusiv 14609 – copii, ce constituie 94,2% în comparație cu anul 2013. În 20 de teritorii administrative au fost organizate tratamente profilactice la copii: în total 26004 preșcolari și 6746 de elevi au beneficiat de astfel de servicii, ce constituie cu 20% mai mult în comparație cu anul precedent. În acest context rămâne neexplicabil faptul de ce în raioanele unde rata de infestare a copiilor cu *E. vermicularis* este foarte înaltă (r-le Șoldănești și Leova) au primit tratamente doar 58 și respectiv 83 de contactați, iar în r-le Telenești și Vulcănești - nici unul.

3. Pe parcursul anului laboratoarele CSP au efectuat monitoringul factorilor de mediu la prezența agenților parazitari. Au fost investigate 1059 probe de sol de la obiectele supravegheate (instituții peșcolare, zone de trai și terenuri pentru copii, zone de protecție sanitară a surselor de apă) și 13300 lavaje de pe diferite suprafețe din instituții pentru copii, obiective de alimentație și microfocare de helmintiaze.

4. În adresa Direcției Sănătății a Consiliului mun. Chișinău, Secției Sănătății Primăriei mun. Bălți, Direcției Sănătății și Protecției Sociale U.T.A. Găgăuzia, Centrelor de Sănătate Publică teritoriale, Instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale, au fost expediate 2 note informative „Situția epidemiologică în helmintiaze în anul 2013 și I semestru a anului 2014 și măsurile de remediere”.

5. A fost elaborat un material instructiv-metodic pentru colaboratorii din teritoriu în ajutorul organizării activităților consacrate Zilei mondiale de combatere a malariei - 25 aprilie, iar în adresa Direcției Sănătății a Consiliului mun. Chișinău, Secției Sănătății Primăriei mun. Bălți, Direcției Sănătății și Protecției Sociale U.T.A. Găgăuzia, Centrelor de Sănătate Publică, Instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale, a fost expediată o notă informativă „Situția malariogenă în Republica Moldova în anul 2013 și măsurile de remediere”.

6. Un rol important în prevenirea bolilor parazitare este promovarea modului sănătos de viață în rândul populației, cu predilecție, în rândul copiilor. În acest scop în au fost publicate 2 materiale pe tema profilaxiei parazitozelor, iar la postul de televiziune *Publica TV* s-au prezentat 2 informații despre situația epidemiologică prin helmintiaze în republică și măsurile de profilaxie. Specialiștii Centrelor de Sănătate Publică din teritorii au intervenit ca moderatori și coordonatori în activitățile de formare a deprinderilor igienice și de promovare a modului sănătos de viață în gimnazii și licee.

RECOMANDAȚII PENTRU POPULAȚIE

Maladiile parazitare pot fi prevenite prin cunoașterea și respectarea unor reguli igienice simple, necostisitoare și destul de eficiente:

- ❖ spălarea mâinilor după vizitarea veceului, revenirea din stradă, după contactul cu solul și animalele de companie și înainte de masă, pregătirea bucatelor, alimentarea copiilor;
- ❖ spălarea periodică a jucăriilor;
- ❖ spălarea minuțioasă a zarzavaturilor (fructe, legume, pomușoare) consumate în stare proaspătă;
- ❖ evitarea consumului apei crude din surse nesigure;
- ❖ stârpirea muștelor;
- ❖ dezrădăcinarea deprinderilor dăunătoare la copii (lingerea degetelor, retezarea unghiilor cu dinții, umezirea degetului pe limbă la trecerea paginilor și numărarea bancnotelor, introducerea în cavitatea bucală a jucăriilor și rechizitelor școlare).

Maladiile parazitare se depistează prin intermediul investigațiilor de laborator. În centrele de sănătate teritoriale, la copii, aceste investigații sunt gratuite. Solicitați medicilor de familie, anual, să vă facă trimiteri la aceste investigații.

Compania Națională de Asigurări în Medicină asigură tratamente antiparazitare gratuite, de 2 ori pe an, la copiii cu vârsta până la 5 ani. Nu ratați să beneficiați de acest serviciu.